

Ely-keskus vaatii nipun laajoja selvityksiä

Hautalammen kaivoshankkeen osalta muun muassa vesien hallintaa on selvitettävä jo ennen lupavaihetta. Sysmäjärvi voi olla ratkaisevassa roolissa koko hankkeelle.

Esa Nevalainen

Pohjois-Karjalan ely-keskus vaatii Hautalammen kaivoshankkeelta merkittäviä tarkennuksia meneillään olevaan ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan. Osa vaatimuksista on niin merkittäviä, että ne voivat vaikuttaa myös hankkeen toivottuun aikatauluun.

Suurimpana asiana ely vaatii yhteysviranomaisena tietoa mahdollisen kaivoksen vesienhallinnasta, jonka se kuvaa olevan selvitetty niukasti YVA:n alussa. Tarkennettaviksi tulevat esimerkiksi mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot Keretin vanhan kaivosalueen aiheuttamasta nykyisestä pintavesikuormituksesta sekä pohjaveden virtaussuuntien ja vaikutusten, kuten vesistöihin tapahtuvan purkautumisen, tarkempaa selvittämistä.

Elyn mukaan erityisesti on tarpeen selvittää yltäkö aiempi Keretin aikainen pohjaveden pilaantuminen vedenhankinta käytössä olevalle Saari-Oskamon pohjavesialueelle saakka. Lausunnon antanut GTK pitäisi tärkeänä selvittää myös pohjaveden muodostumista, virtaussuuntia ja laatua etenkin Hautalampien eteläpuolisella alueella ja Ruutunkankaalla.

Myös Sysmäjärveen mahdollisesti tuleva lisäkuormitus voi olla ratkaisevassa merkityksessä koko hankkeelle, sillä jo nykyisellään järvi on heikentyneessä tilassa ja sen lisäheikentymistä ympäristöviranomaiset eivät voi lain mukaan sallia. Järveä kuormittavat jo nyt Elementiksen toiminta Vuonoksessa sekä Outokummun kaupungin jätevedenpuhdistamo.

Sumpin pölystäkin huoli

Jo mahdolliselle kaivoksen ja sen toimintojen rakentamisajalle tulee lisävaateita, vaikka toiminta tapahtuukin Keretin vanhalla kaivosalueella. Ely muistuttaa, että kaivoshistoriankin takia tarpeen on täsmentää syntyvien kaivannaisjätteen ominaisuuksia, luokittelua ja pitkäaikaiskäyttötavaroista sekä kaivannaisjätteen varastointiin käytettäviä teknisiä rakenteita ja niiden mitoitusta.

Hautalammen kaivoshankkeen YVA-ohjelmasta lausunnon antanut GTK toivoo lisätietoa mahdollisen kaivoksen vesienhallinnasta ja muun muassa pohjavesien muodostuminen Hautalampien eteläpuolisella alueella. Elyä kiinnostaa myös pohjavesien nykytila paljon laajemmalla alueella.

Jo rakentamisvaiheessa alueella olevien massojen siirtäminen voi aiheuttaa lisätyötä, sillä esimerkiksi käyttöön otettavaksi aiottuun vanhaan vinotunneliin viedyt täytteet voivat pitää sisällään muun muassa niin suuria metallipitoisuuksia, että niitä ei voi enää läjittää suoraan edes väliaikaisesti vanhalla kaivosalueella.

YVA-ohjelmasta jätetyissä mielipiteissä nostetaan esille myös pelko Outolammin kuivumisesta Keretin kaivoksen vesien tyhjentämisen yhteydessä ja mahdollisesta "Sumpin pölyn" palaamisesta kaupunkiin. Pohjois-Karjalan ely-keskuksen ympäristöasiantuntija **Mari Heikkinen** sanoo, että myös tämä asia on selvitettävä jo YVA-vaiheessa.

Samoin kaivosta valmistettava FinnCobalt Oy:tä kehoitetaan aloittamaan Outokummun kaupungin kanssa Keretin alueen asemakaavan

laadinta. Nykyinen Joensuun seudun yleiskaava ei mahdollista rakennuslupaa tai rakentamista alueella.

- Kyseessä on kaikkineen todella hankala kokonaisuus, Heikkinen kuvailee YVA-prosessia.

Vaikutukset vanhoihin kaivosrakenteisiin

GTK näkee tarpeellisena, että jo YVA-vaiheessa selvitettäisiin tarkemmin alueen nykytilaa.

Se muistuttaa, että alueen pitkän kaivoshistorian takia nykytilan tuntemus pohja- ja pintavesiolosuhteiden sekä vesien ja maaperän laadun osalta on tärkeää myös toiminnanharjoittajan itsensä kannalta.

Lähimpänä mahdollista kaivosta olevassa Raivionmäessä asuvien mielipiteessä pohditaan paitsi melun ja pölyn mahdollisuutta, niin myös alueen painumamahdollisuuksia. Myös ely yhtyy alueen

asukkaiden huoleen ja pitää mahdollisia painumavaikutuksia yhtenä hankkeen merkittävimmistä vaikutuksista tai ainakin niihin liittyviä huomattavia epävarmuuksia. Ely esittääkin hankealueella ja sen ympäristössä olevien vanhojen kaivostunnelien sijainnin ja erilaisten täyttömateriaalien ja -tapojen selvittämistä arviointiselostukseen.

Ely vaatii myös, että arviointiselostuksessa tulee selvittää golfkentän ja Keretin alueen virkistyskäytön toimintojen mahdollinen jatkuminen, sillä niihin ei oteta kantaa suoraan ohjelmassa.

FinnCobalt Oy sai viime vuoden puolella ely-keskukselta noin 630 000 euron kehittämisavustuksen. Yhtiö selvittää maanalaisen nikkelikoboltti-kaivoksen mahdollisuutta sekä akkukemikaalitehtaan rakentamista entiselle Keretin kaivosalueelle.